

ВШАНОВУЮЧИ СЛАВНІ ІМЕННЯ

Борис ГМИРЯ

На Сумщині, як і по всій Україні, проводяться численні фестивалі. Здебільшого це виступи джазових, рок-колективів, авторської пісні. Це треба лише вітати, але зазвичай помічається в нашій концертній діяльності диспропорція щодо класики, фольклору, камерного вокалу. Легкою естрадою переймається в нас не лише «зелена» молодь, а й старше покоління,

історію України.

У ювілейний 2003 рік успішно пройшли урочисті вечори та концерти за участю відомих та молодих співаків України і зарубіжжя. Ганна Принц, донька співака, президент фонду його імені, директор музею Б.Гмирі, де в кінці кожного місяця сходяться прихильники творчості оперного прем'єра, організувала в Києві Міжнародний конкурс камерних вокалістів ім. Бориса Гмирі, вона й опікувалася організацією ювілейного вечора у його ріднім Лебедині. Там же було започатковано й обласний фестиваль на честь співака, на жаль, переважно сучасної, не вельми виразної естради. До речі, на свято до невеликого міста в Україні приїздили меломани високої проби, шановні гості з далекого Санкт-Петербурга, де ще з часів молодості Бориса Романовича плідно функціонує клуб Гмирі, – так полюбився ще зовсім юний український артист вимогливим меломанам із Північної Пальміри. Ювілейного року відбулися такі вечори і в Сумах, зокрема в обласній науковій бібліотеці з ініціативи Ганни Макаренко, а хотілося, щоб і в нас був подібний до Петербурзького клуб, де багато могли б розказати про славетного земляка чудові наші музико- і мистецтвознавці. Охоче приїздили б до нас на музичні імпрези київські та харківські музикознавці, як уже не раз бувало. І трохи прикро, що такого видатного артиста, блискучого виконавця розмаїтих оперних

помічницею та натхненницею великого артиста, розпочала створення музею чоловіка у власному домі.

Отже, й ми можемо робити презентації рідкісних на сьогодні видань серйозних творів мистецтва, адже на піснях-одноденках, скомпільованих абиак, молодь не виховаєш ні в естетичному, ні в етичному плані. У Сумах працюють прекрасні музико- та мистецтвознавці, котрі вміло й цікаво проводять музичні вечори, охоче відгукуються на цікаві пропозиції та проекти щодо влаштування концертів-лекцій про наших славетних земляків. Обласному центрові з немалими можливостями – адже у місті є Вище училище мистецтв та культури, Сумський держуніверситет з музично-педагогічним факультетом, філармонія, народні театри – варто перейняти ініціативу Лебедина і самим також проводити щорічні концерти пам'яті Гмирі в Сумах, у місті із трьохсоттисячним населенням, адже нас уже знають у світі як неабиякий музичний центр, шкода втрачати позиції міста, де в різні часи співали такі виконавці як той же Б. Гмиря, П. Білинник, І. Стешенко, В. Левко, Д. Гнатюк, Д. Петриненко.

ним жанрам. Звісно, така прогалина в уподобаннях не випадкове явище, — у нашому виховному процесі не надавалося належної уваги естетичному вихованню, зокрема музичному. Здається, на нього ще менше зважають і тепер. Навіть, коли в ефірі лунає інформація про те, що десь відбувся фольклорний виступ, заставку до неї дають «естраду», та ще й не найліпшу. Як же прищепити чи не всім теперішнім поколінням любов до свого питомого мистецтва, без якого ми не матимемо власного обличчя, репутації солідної нації?

Сумщина правомірно пишається славетними земляками, в першому ряду з-поміж яких Борис Гмиря (1903-1969рр.), всесвітньовідомий український оперний та камерний співак, уродженець Лебедина. Торік ми відзначали сторіччя від дня народження народного артиста СРСР, лауреата Державних премій, у минулому провідного соліста Київського і Харківського театрів опери та балету Б. Гмирі. Великі музичні центри світу змагаються між собою за право відзначати ювілеї артиста, влаштовувати фестивалі та конкурси його імені. Гмирю вважають найбільшим артистом-філософом минулого століття, 1962 року його ймення внесено до Міжнародної енциклопедії «Who is who?», 1992 — включено до списку ста найславетніших українців за тисячолітню

рені ним образи Тараса у «Тарасі Бульбі» М.Лисенка, Султана в «Запорожці за Дунаєм» С.Гулака-Артемовського, Рушчака у «Мілані» Г.Майбороди, Бориса у «Борисі Годунові» М.Мусоргського, Руслана і Сусаніна в «Руслані та Людмилі» та «Івані Сусаніні» М.Глінки, Сальєрі, Салтана у пушкінських «Моцарті та Сальєрі», «Казці про царя Салтана» М.Римського-Корсакова, Ніляканте в «Лакме» Л. Деліба, Вотана в «Валькірії» Р.Вагнера) народної пісні, камерних шедеврів вітчизняних і зарубіжних композиторів, ми не вшановуємо частіше. Г.Принц передала міській та обласній бібліотекам Сум фонотеки кращих творів Б. Гмирі, де записано арії з опер, українські народні пісні і російські та західноєвропейські романси. Фундаторка успішно видає солідні музикознавчі твори про камерне й оперне виконавство Гмирі, зокрема присвячує їх українській оперній драматургії, російському романсові, німецькій музиці епохи романтизму у репертуарі співця. Дарує нам все нові «зустрічі» з витонченими опусами Ф.Шуберта, Р.Шумана, Д.Шостаковича, В.Косенка, К.Стеценка, С.Прокоф'єва. Останньою новинкою плідної видавничої діяльності Фонду стало видання «Б.Гмиря і Д.Шостакович», записи на радіо композицій на основі листування артиста з дружиною Вірою Августівною, котра була надійною

Солов'яненко, О. Кириченко, Ф. Руденко, Є. Мірошніченко, Н. Кожуховська, Д. Якубович, У. Пальме, О. Басистюк та багато інших. В межах теперішньої області жили давніше композитори світової слави М. Березовський, Д. Бортнянський, Ю. Шапорін, видатні музиканти, збирачі пісенного фольклору М. Маркевич, О. Маркович, М. Вовчок. Теплі спогади про сумчан-меломанів залишили багато видатних музикантів, драматичних акторів, з успіхом гастролювали в нас Харківська, Львівська та Омська опери, інші відомі музичні колективи. Так що спеціальну атмосферу створювати не доведеться, треба тільки започаткувати традиції, а резонанс неодмінно буде, адже українці, зокрема й сумчани, народ вельми музикальний. Фестиваль став би не тільки яскравим святом, а й надійним стимулом розвитку серйозних, так званих вічних жанрів мистецтва, квінтесенції нашого життя. Чому ми уповаємо саме на ймення Бориса Гмирі, пояснять насамперед знамениті солісти Харківського, Київського, московських музичних театрів, прихильники нев'янучого таланту Б.Р. Гмирі, які з гордістю називають себе учнями артиста, хоч він педагогічною діяльністю власне не займався. Євген Нестеренко, зокрема, відзначав, що у Гмирі «усе-усе носило відбиток серйозності й високої

простоти... Його звукову місію вважаю абсолютно ідеальною. До сих пір він є зразком для будь-якого баса. Ніколи не форсував звук, він у нього ніколи не був напруженим, неприродним, в нього було безліч барв і відтінків. Для мене Борис Романович є найкращим камерним співаком з усіх, яких я будь-коли чув, маю на увазі і наших, і зарубіжних. Вважаю, що Б.Р. Гмиря був одним із моїх учителів мистецтва співу» (Москва, 1983 р.) Тож вельми природно і нам, землякам, поширювати й утверджувати славу і школу такого видатного співака ХХ сторіччя. А покладатися тільки на естраду, загалом потрібний і доступний переважно всім жанр, легковажно не лише для працівників культури, а й політикам, адже то ніби будувати замки на піску — естрадні пісні та й співаки зазвичай різко з'являються й нагло зникають із нашого життя, не кажучи, звісно, про деякі винятки, котрі лише підтверджують правило. Класика, та ще у такій блискучій інтерпретації, як виконавське мистецтво Гмирі, стане надійною базою важливої ініціативи.

Панас МУДРИК